

Изази суботом. Цијена: За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића. За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

# ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И БЪИЖЕВНОСТ.

Претплата плаће се у платеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упућеницом на пошту у Котор. Доноси пиљу се уредништву. Рукописи се не враћају. За огласе плаћа се, по простору који заузму по петита, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новч. За огласе веће и на дуже вријеме поупита се.

## СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 13 децембра.

Ствари у Бугарској иду својим током напријед. Жпца нам је из Софије већ донијела најприје да је бугарска влада изагнала из Бугарске кореспондента „Агенције Хавасове“ Шадурна због тога, што је тобож пиљао лажне извјештаје; на одма за тијем, дошао је други брзајав, да је француска влада ушљед тог догађаја прекинула одношаје са бугарском. Таквој одлучности француске владе нијесу се надали заштитници Кобургови, те осуђују тај корак као ничим необразложен него удворношћу према Русији. Напротив — вели прашка „Политик“ — одлука француске владе, да сваки одношај са владом принца Кобурга прекине, оснива се на факта, која бацају врло неповољну свјетлост на садашње понашање у Бугарској, факта, која се хоће насилем пред свијетом сакрити, циничкијем игнорирањем најпростијих међународнијех обзира. „Госп. Шадурн није ништа друго учинио — наставља исти лист — него што је ужас Стамбуловине правде путем јевропске штампе на видик износио и излагањем факта потврдио, да Стамбулов бугарско правосудје злоупотребљава, да се под изговором истраге противу Белчовљевијех убица — опрости својих политичкијех противника. За то се госп. Шадурном поступило као скитачем, али француски заступник, ком су извјешћа овог журналисте била позната одавна као жалосна истина, узео је у заштиту г. Шадурна и злостављену истину. Факта, која су проузроковала ову одлуку француске владе, откривају најбоље стање у Бугарској и пружају доказ да се то стање даље не може уздржати“.

„Аграмер Тагблат“ полемизирајући о истој ствари са пештанскијем листовима, надовлања: „Стамбулов има на расположење у јевропској журналистици довољно органа, па ако је г. Шадурн збиља лажне вијести ширио, бугарски министар пресједник могао је штампарскијем апаратом, који од Софије допире до Рајне, нетачности исправити. Али г. Шадурн није лажи ширио, него ствари више благо него ли остро износио. И одкрића њиховијех срамота боле Стамбулова и његова господара, који их трни. Али да се ствар забашури, није се смјело насилем извршити противу г. Шадурна. Француској велесили стоји на расположење довољно средстава, да казни Бугарску за уврједу нанешену француском поданику, и има се довољно основа мњењу, да се Француска у овој ствари, гдје се тиче поврједе једве међународне уговорне одредбе, неће сама ваћи.“

Тако се у Бугарској развијају ствари својим природнијем током.

У француском парламенту два дана (29 и 30 нов., или 11 и 12 дек.) се расправљало о црквеном питању. Док су клерикалци на владу озлојеђени због ствари архиепископа Гут-Сулара, радикалци војују противу владе, коју осуђују са њезиног попуштања према духовенству; с тога су изнијели у парламенту предлог, да се укљине постојећи конкордат са Ватиканом и да се сасвијем одијели црква од државе.

Овај предлог радикалаца парламенат је одбио са 346 гласова противу 181; али при гласовању дневног

реда, који је влади изражавао повјерење у њеној црквеној политици, влада је истина побједила, али већином само од 20 гласова (243 гласа против 223). Противу владе су се овдје били удружили сви њени противници најкрајњи радикалци са најкрајњијем клерикалцима, као и сви противници републиканске форме владавине.

Прије неколика дана то исто питање било је изнешено на претрес и у сенату, гдје је влада имала већину 211 гласова против 57. Тако у ову огромну већину у сенату, кад се промисли, да је постигнута већина у народном заступништву компактна и једнодушна у подржавању данашње владе француске, може се тврдити, да је влада Фрејснетова послје оввијех расправа још боље учврстила свој положај.

Како се ова дебата водила раздражено, најбоље се види из следећег епизода. Кад је један конзервативац пребајо владу, да у Француској постоје франмасони без ауторизације пресједнику и парламента госп. Франмасон утече ријеч: „Франмасонство је призовано од наше Пија IX члап тога друштва“. На то је клевета! „То је клевета!“ П. Касањак викнуо клевета!“ Ушљед на двобој Касањак скандалозну свјетлост и дос држали за оратори г. Времја — мора се радovati, што је влада остала побједитељком над коалиционом опозицијом.

Ипак „Н. Времја“ држи, да би добро учинио министар црквенијех дјела Фалијер да оступи послје ове постигнуте побјеле, чим би се постигло да Ватикан умири раздражено духовенство у Француској, како би се повећала бројно већина, која данашњу владу подржава.

Трговачки уговори, који су били поднешени парламентима у Бечу и Берлину на одобрење, изазвала су туд врло карактеристичнијех појава. У Берлину је генерал Капривиј грубо одбио мњење некијех Њемака, да би требало чути Чехе, Словаци, Русине, Хрвате, Словенце и Румуње како мисле о оввијем уговорима, да се може судити, да ли су ови уговори кидри збиља утврдити политичку свезу између Њемачке и Аустро-Угарске. У бечком рајхсрату одговорио је Капривију Луегер, заступник бечки и вођ аустријскијех антисепита овако: „Ја морам као Аустријанац протестовати против тога, што ъемачки канцеларне ъемачке народности спомиње као gentes minores: што он мисли да кад је ријеч о Аустријанцима ту не може бити говора него само о Њемцима и Мађарима. Ја знам у Аустрији само равноправне народе и гледам у сваком Чеху, Словенцу и т. д. аустријског суграђанина, а могу само жести, да ни у Угарској не буде поглавнијех народа. Ја бих препоручио ъемачком канцелару, да проучи историју Аустрије, гдје ће наћи, да су ове народности, које он презирањем спомиње, своју дјецу жртвовали да баш угарску круну сачувају Хабсбурској кући. Мађарски посланик Етвеш казао је, да је аустријска химна и црно-жута застава уврјета за Мађаре. То су Мађари, које ъемачки канцелар сматра као изворе, из којих се могу цести добре информације о Аустро-Угарској...“

Но нас не вријећа црно-жута застава ни аустријска химна и мислим да не вријећа ниједног Словенина. Ми немамо што тражити политички ни у Њемачкој ни у Италији, ни у Швајцарској ни у Русији. Природни пут нашег политичког и економског утицаја води на Балканско полуострво. Тамо ваља тражити трг за нашу индустрију и за наше занате, тамо живе народи, који су своју народност часно бранили од Турца. Румуни, Срби, Бугари не теже за тијем, да постану Руси, они се морају ослањати на државу, која ће им гарантовати, да могу своју народност развити. Када ти народи поглају на свог природног савезника, Аустрију, што виде? Виде да се њихови савезници на нечувен начин газде да се са дјецом од три године чине покушаји помађаривања и сасвијем је природно да морају казати: у држави, која тако поступа са Румунима, Србима и Хрватима није тражити заштиту за нашу народност. Мађарска политичка анђина утиче судбоносно на нашу ваљску политику. Са том политиком ваља раскинути... Ако Луегер хоће да стече утицаја на Балканском полуострву, ваља се повратити на политички Савојског Принца, еволуционој политици Марије Терезе и Јосифа II-ога... Ако се промисли завојевања на Балканском полуострву под црвено-бијело-зеленом заставом наше још више жртава а ми нећемо имати. Ваља опет да црно-жута застава у приједок баца црвено-бијело-зелену, и кад те боје буду символ поштења у раду и поступцињу, тада ћемо може бити требати само једну банду, као што је мислио Андриши, да учинимо онаква завојевања на Балканском полуострву, која ће нашој отаџбини донијети славе и користи. Тако је говорио Луегер.

Као што нам је брзајав јавио, противу Луегера одма је говорио гроф Тафе, као и прваци странака, што владу подржавају, сигурно да се оправдају пред Берлином, да они не дијеле „аустријске“ назоре Луегерове.

Заступник Луегер говорио је као пријатељ Словена; али је овдје опет умјестна на успима Балканскијех народа она стара српска пословица: Боже не сачувај од пријатеља, а од непријатеља ћу се и сам чувати.

Прелазећи с овог инцидента на ствар, морамо констатирати, да је Капривиј славно велику побједу у рајхсрату, гдје су били примљени нови уговори трговачки, и гдје се није ни појавио књаз Визмарк, који им је толико био противан. Капривиј је отворено казао, да је влада тежила, да оввијем уговорима осигура што више савезника на пријатеља за случај рата, а економски интереси долазе на друго мјесто. Ко зна, да и сам Визмарк није видио, да је политичка нужда нагнала његова пријемника, да жртвује економске интересе своје отаџбине на корист Аустро-Угарске? Или није имао довољно храбрости, да дође у рајхсрат и да удари на политику младог Цара? Или није дошао, што и сам већ осјећа, да је он своју каријеру свршио?

Бар Вилхелм је за овај успјех генерала Капривија наградио грофством.

## ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Из загребач. **Obzoru** најугледнији лист мађарске опозиције „Egyetetés“ вели на излагање стања у Босни и

Херцеговини министра Калаја у делегацијама:

Спремамо се да прослаavimo тисућгодишњицу свога државног живота, а у истину смо далеко од онога блаженог стања, што га је Венијамин Калај створио у Босни за кратких осам година. Тамо има свега, што човјек може да зажели. На томе цвјетном лицу једна је само тамна пјета: мухамеданци се у велико селу из освојених земаља. До душе, не у толикој мјери, како то Срби разглагољују, ал ипак се селу. Сам Венијамин Калај признаје, да се за осам година иселило 12.000 мухамеданаца у Турску, јер нијесу могли да живе у својој домовини због промијењених господарствених одношаја. Но, често се питамо, чему нам је Босна? За што смо жртвовали своју крв, за што смо водили ради ње скупоцјену војну и чему смо издали милијуне, које смо могли употребити себи у прилог? Заиста је врло занимљиво видјети, како се сви делегати радују у срећењу Босне, веселе се, што се нашим повцем усјело, да се учине блаженим двије туђе покрајине. Све, што је министар говорио о пробитцима државе, нарочито Угарске, у тим покрајинама, пука је сањарија, пука илузија без икакве практичне вриједности. Босна и Херцеговина нијесу кадре никад да нам врате благо, које смо за њих издали, а што их издржавамо, није нам само на терет, него нам отуда пријети и погубељ. Оне су вјечни извор силних заплета, који у час могу да постану врло злокобни. Све користи, које тобож црпимо из Босне и Херцеговине, усљена су комбинација, која се лако може разврнути, а факта ће се обрнути управ против нас, чим би се породило рат из јевропског положаја. Одношаји у Босни и Херцеговини, како нам се представљају у овај мах, и ка су играчка, којом се увеселјавају Венијамин Калај и његова делегати. Но бојимо се, да ћемо још врло скупо платити ту играчку и да ћемо пролијевати горке сузе због тога, што сад уживамо у красоти наших одношаја према блаженим покрајинама.

## КОНГРЕС МИРА У РИМУ.

(Закључна сједница.)  
По „Дневном Листу.“

На сједници после подно, 4 ов. м., прво је Артур Де Маркоарту проиратио подужим говором овај предлог: „Морозуи и канали кроз које пролази трговачко бродовље да буду слободни и њихова неутралност мора бити ујемчена од свију трговачких сила“. Потписали су: Артур Де Маркоарту — Ђ. Анђелковић — Е. Т. Монета — Флева — Ц. Б. Клерк — Фредерик Паси — А. Тахард — Илија Декормен — Бернардоорт — Ф. Бајер — Гејлар — Хедзон Праг — Мацолени — Др. Станислао Вучковић — Атанасије Вучковић — Др. Михајло Савчић.

Предлог је примљен аklamациом. За тим је Капер проиратио говором овај предлог: „Конгрес позива јевропска друштва за мир и њихове адеренте да раде на томе да се створе јевропске сједињене државе, да то буде највиша цијељ њихове пропаганде, и позива сва свјетска друштва да настојавају, а нарочито у добу политичких избора, да се установи стални међународни конгрес коме ће се подврћи на рјешавање сва интернационална питања да се сви сукоби законим путем рјешавају, а не путем насиља“. Овај су предлог потписали: Е. С. Монета — С. Ј. Капер — бароница Сутнер.

И овај предлог примљен је с аklamацијом.

Motus in fine velocior, вели репортер Diritta, и ми, служећи се једино по његовим извјештајима, не можемо на ино а да га не послушамо. У кратко, дакле, јер кад би се наређали сви предлози било би дуго.

Читави су још други предлози и сви су одложени за идући конгрес, а имало их је врло много — читава провала облака. Али има неколико, који се морају споминути, јер су по себи веома интересавни. На примјер овај:

„Сматрајући да је ратни дух на сваки начин противан вољи, пријерију и духу Исуса Христа, конгрес апелује на све оне, који носе име „хришћанина“ и тражи њихову учтиву и дјелателну сарадњу да се предуприједи рат и да се створи немогућан његов опстанак на земљи.“ На овоме предлогу потписани су (разумије се Ив





вито дара слушаоца. Осим тога има у г. Дескашеву још двије врлине, које се ријетко виђају удружене на оверским пјевачима. Прва је: живахна мимика, која лијено и етиче драматску страну мелодије, а друга јасан и разговетан говор, што искључује потребу „дибрета“. С таквим преимућствима, дабоже, свијет је отворен г. Дескашеву, и ми можемо само сажаљевати, ако не може да му се отвори наш свијет.“

(Нове књиге) Примили смо:

Пјесме против Тираније по В. Игу сјевао Драгиша Станојевић. Биоград, 1891. Цијена 80 пара дина.

„Отаџбина“ се најјаче изражава о овим пјесмама; њен критичар вели: „Г. С. није преводио те пјесме; он их је осјећао и пјевао с Игом упоредо. Неке од ових пјесама живо нас подсећају на Знајеве преводе... па жали што није г. Драгиша мјесто толико својих радова политичко социјалне и полемичке садржине, који су од првогласног утицаја, пустио своју музу, па све да би та муза његова пјевала и срдибу Ахилову“. Неке су пјесме слободно преведене и у њима се наоди много уметака који се односе на прилике и на нека лица у крајевима.

Пјесме Алексе Р. Шантића. Мостар, штампарија В. М. Радовића 1891. Цијена? Чист прилод намијењен је у корист подизања споменика нашем деумрлом пјеснику Сими Милутиновићу Сарајлији.

Од млађијех пјесничка надијех Алекса Шантића заузео је мјесто међу најсимпатичнијима. Његове пјесме излазиле су ове послиједње двије три године по свијет нашом листовима. Најрадије се обраћао бившој „Новој Зети“, која га је вагда љубавно и радо дочекивала. Пошто је престаја „Н. Зета“ излазити, биоградска „Отаџбина“ предусријети га тако исто. За то су добро учинили његови пријатељи, што су његове пјесме покупили те их издали на корист подизања споменика великом нашем пјеснику Сарајлији. Кад су стигле на Петине, исти дан је повјереник њихов телеграфирао им: „Алексине пјесме данас стигле, већ све разграбљене. Пошлите још“. Наравно као пријатељи већ нијесу као критичари ово издање приредили. С тога изгледа као да су узимали које су им прве до руке долазиле, те их има почетничкијех, које су могле изостати, додам их има, које су изостављене, а које су могле у ову збирку ући. На сваки начин хвала им днострука колико ради насладе, што ће ове пјесме свакоме доброме Србину ружити као икаквај подластца идућих боживнијех празника, тако и ради патриотске сврхе издања. У овим пјесмама превлађује патриотска жид, како љута Херцеговца, који је до јучер намем у руди за Српство на бранику био. И тај патриотизам одговара потпуно приликама у којим се данас Српство налази, што најбоље свједочи, да су Алексине пјесме искрени неодољиви одисаји у истини пјесничке душе српске.

С тога ми држимо, да ће брзо требати да се пријатељи младога пјесника постарају за друго издање.

— Ручни рад у мушкој школи. Приложак за допуну школске наставе. Написао Ђуро Бугарски. Препечатано из извјештаја српско-православ. богословског сјеменишта за школску годину 1890/91. Сарајево, земаљска штампарија, 1891. Цијена?

— Општи имовински законици за књажевину Црну Гору и његона важност за науку и законодавство. Критички преглед Др. М. Р. Веснића. Одштампано из Годишнице Н. Чупића књ. XII. Биоград, краљевско-српска државна штампарија, 1891. Цијена?

— Наш политички буквар поводом књиге Гисте Стојаковића: Грађански буквар, Биоград, 1890. Од Дра М. Р. Веснића. Одштампано из „Отаџбине“ књ. XXX. Биоград, 1891. Цијена 50 пара дина.

— Узајамност Јужних Словена. написао Миливој Србинић. Препечатано из „Србобрана“. Цијена 30 новчића. Загре, књигопискар К. Албрехта. 1891.

(Нов лист.) Нареднак први српско-хрватски лист у Америци почео је излазити у Њу Јорку латиницом под уредништвом Ђураја Скриванића. Излази сваке 15 дана. У првом броју доноси пјесму Књаза Николе Младоме новинару и за мора, и у листку Краљичу приповијетку С. Матавуља. Од своје стране доноси ову биљешку под насловом: „Никола Тесла или Млади Едисон“. Од скоро дала ми се прилика да загледам у неке свјетове листове, које описују пута ко рад једног Србина у широком свијету. Тај јунак наш, то је г. Никола Тесла, млади американски проналазач, који са свјетским научњацима, као што су Едисон, Томсон и т. д., и дан и ноћ ради на корист човјечанства, на дику и поносу цијелом Словенству.

Никола Тесла рођен је у селу Сми-1. Међутим петроградски листови јавили су већ његов долазак у Петроград.

јану крај Госпића у Лици год. 1856. Отац му је био православни свештеник умро је прије двадесет година; мати му је жива и дочекала је славу свога сина.

Нижу реалку школу свршио је у Госпићу, вишу у Раковцу крај Карловца а техничке науке у Грацу и Прагу. По свршеним наукама ступи у једно електрично друштво у Пешти и ту је показао свој проналазачки дар изумјевши неке поправке на телефону за ојачање гласа; одатле пређе у службу електричном друштву у Паризу, послје у Лондон, а из Лондона год. 1884 пређе у Америку, гдје буде примљен одмах од славног Едисона у његов лабораторијум.

Након двије године растави се с Едисоном и оснује свој лабораторијум и кумпанију под својим именом.

Тесла је сад тек 35 година, човјек са свим млад, прославиће својим радом Српство и цијело Словенство у широком свијету.

Свој програм почиње са стиховима Владике Рада: „Не пита се ко се како крсти“ и т. д., ал не знамо окле их доводи, јер нијесу тачно наведени.

Ми желимо нашем другу у новом свијету срећу и постојаност у правцу, којим је започео.

## ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 13 децембра.

(Са Двора.) Њез. В., Књагиња Милена, наша Узвишена Владарка крену из Бара јутрос у 8 сати пут Нице по најјачем времену на нашем параброду „Јарославу“ са Узвишеном својом дјецом Њ. Њ. С. С. Књагињама Јеленом, Аном, Ксенијом, и Књажевићем Петром и унуком Књазицом Јеленом Карађорђевића. У пратњи Њеног Височанства налази се Г. Славо Ђурковић ађутант Његовог Височанства и дама Гђица Седер, 11. министар француски, граф Амелот од Шају пратиће такођер Њезино Височанство до Нице. — У пролиду недељу крену је с Цетиња пут Бара преко Вира Његово Височанство Књаз Никола са Њ. С. Књажевићем Петром, намјером да попраћу Њезино Височанство до Нице. Но, слава Богу, Њезино Височанство тако се добро осјећа, да није било од потребе, да и Његово Височанство иде у Ницу. — Са Његовијем Височанством пошле су још пут Бара г. Војвода Петар Вуковић и граф Амелот од Шају. — Њезина Свјетлост Књаз Петар Карађорђевић повратио се из Бара преко Вира у понедељник. — У четвртак пошле су у Бар такођер преко Вира код Њ. Њ. В. В. г. г. министри: Војвода Илја Пламањак и Гавро Вуковић.

(Тужна успомена.) На дан св. Спиридона навршила се трећа година од смрти Њ. С. Књаза Ђорђа Карађорђевића. Тјем поводом била је у катедралној цркви архијерејска служба са парастосом. Присутни су били Његова Свјетлост Књаз Петар Карађорђевић, Велика Војвођкиња Гђа Стане Миркова, пеке прлдорве госпође и неколициња од више госпде.

(Из Читаонице.) У недељу била је годишња скупштина друштва цетињске читаонице, на којој је стара управа подијела извјештај годишњег рада. За тјем се бирала нова управа, која је овако састављена: министар Јован Павловић пресједник, Др. Миљанић потпресједник, проф. Ф. Ковачевић тајник, проф. Ј. Ђепана благајник, проф. Ф. Јерговић књижићар; одборници Др. Томановић, Јово Дрец, Вјско Вулетич и командир Митар Мартиновић; у одбор за забаве изабрани су: проф. Божо Новаковић, Мило Мартиновић и Јанко Вукотић. Пресједник који је због болјестни био отсутан, изабран је акламацијом; скупштина је хтјела из признања и цијелу стару управу да потврди за идућу годину, али се ова није хтјела никако дале примати.

(Лијепа честитка.) На Никољ дан послао је по телеграфу наш врли пјесник г. Ј. Сундечић из Котора шљедечу честитку: Његовом Височанству Књазу Николи I:

Дуга љета и побједу  
Теби вагда Боже дај!  
Од побједо протиче  
Име твоје Николај.

Чудотворни твој Светитељ  
Прати те, Књаже, свуд:  
Од свакоје противничке  
Стрјелце чува твоју груд!

И његовим молитвама  
Господ теби био благ,  
Да ни сјајеш у повјести,  
Ка' у круни камен драг!

Најподанија Ј. Сундечић.

У исти дан Њ. В. благоизволило је најмилијостије г. Сундечићу непосредно преко телеграфа захвалити на овој лијепој честитки.

— Из Колашина пишу нам:

Овијех дана народ гони на коњима клис из Бистрице (под Сињавином до Таре) у Морачу, којим ће се манастир морачки прекрити. Од Бистрице до овог манастира биће једно 11 сати хода, и да је лакше толики материјал превјети, књажевска влада изволила је наредити да се тај пут поправи. Тако од једном три се добра чине: славна немањићка лавра прекријена, пут поправља и народу пружа зараде. Клис се сјекао у државној шуми — све срце од боровине, које може трајати кад је у врјеме усјечено 150 до 200 година. Ова рађа ће доћи до 8000 ефорина. Подузетник је рађа Максим Тодоров Бојовић из Пријепља, који је и пивски манастир прекрио.

РАЗЛИЧИТО.

(Дом Педро.) бивши бразилијански цар, умро је 23 о. м. у својој 66 години. Здравље царско било је у послиједње врјеме поремећено због жалосног искуства, које је морао доживјети. У новембру 1889 абачен је с престола и морао је отићи из Бразилије а каскор за тим, 16. децембра 1889 умрла му је жена, царица Терезија. Од како је дошао у Јевропу, већ је неколико пута био опачено бољестан, а сад је подлегао бољи, који је наукао на се од њабеба, враћајући се ових дана из сједнице франц. академије. Цар Дом Педро је рођен 1825 у Рио де Жанеиру, као син Дом Педро I, првог бразилијанског цара, и царице Леополдине, ћерке аустријског цара Франца I. Услед унутрашњих немира, нарочито сукоба између круне и нар. скупштине, захваљујући је цар Дом Педро I на престола у корист свог сина. У партијској борби грађански ратови трајали су и за врјеме намјесничтва. Због тога је нар. скупштина већ год. 1840 прогласила цара Дом Педро II за пунољетног, ма да му тада није било ни 15 година. 6 јула 1841 нови цар свечано је крунисан. Идуће године савладанису били устанци и тако је учињен крај грађанском рату. У 18 својој години оженио се цар Ђерком науљског краља Франца I. Терезијом, која му је родила двије кћери: Изабелу и Леополдину. Изабела је рођена год. 1846 и пошто цар није имао мушких потомака она је уставом одређена за наследника престола. Год. 1864 удала се за принца Гастона Орлеанског гроа од Еа, најстаријег сина војводе од Негура. Млађа кћи царева Леополдина, која је умрла 1871., била је удата за принца Августа од Саксен — Кобурга — Готе. И једна и друга царева Ђерка родила је по три сина. — Цар Дом Педро тежио је за тим, да Бразилија постане велика трговачка држава и да игра прву улогу у јужној Америци. Ово послиједње испало му је за руком послије више срећно свршених ратова са сусједним државама: аргентинском републиком, Уругуајем и Парагуајем, према којима је Бразилија увретила свој положај повољним закључцима мира. Један од најважнијих културних и хуманитарних мјера царевић је: укидање трговине с робљем у Бразилији г. 1850. Трговина Бразилије оживјела је нарочито услед тога, што је цар Дом Педро дозволио, да по ријечи Да Плати и Амазону могу доловити бродови свију народа. 3 новембра 1889 бунула је у Рио де Жанеиру војничка револуција, којом је управљао маршал Фонсека, а послиједница тога била је, да је у Бразилији прокламована република, а цар Дом Педро свргнут с престола и прогнан из земље. Та револуција није била толико управљена против цара, колико против његове Ђерке, наследнице престола, због њезиног мудровања са језуитима. Прогнанством цијеле цареке породице из земље хтјело се, да се предупреди, да она не дође на престо. Цар се са својом породицом настанио прво у Лисабону. Пропло, и овогоднишње љето провео је цар у иријејској бањи По. Зиму је провео у Паризу гдје је био у живахном додору са тамошњим научницима и умјетницима. Цар Дом Педро више пута је путовао по Јевропи, да проучи најважније научне установе и

највеће научне етаблимане у јевропским главним варошима. —

У Паризу је обављен, уз велики сјај, његов спровод. Успркос књи сабрао се је небројени народ у цркви св. Магдалине. Седам пјеначких и једна кирасирска пуковнија, и батерија топиштва искључиваху војничку почаст. Црква је била дупком пуна. На десној су страни стајали чланови царске породице и дипломатски сјбор, а на лијевој страни заступник пресједника Карпота, министри и пресједници коморе и сената. Остали су достојинственици такођер присуствовали у великом броју. Одлични бразилски достојанственици стојали су око сандука. Црквени обред вршио је париски надбискуп уз многобројно свешенство. Послије тога је сандук пренешен на орлеански колодвор. Небројена се је народ разлио улицама, а сви су стајали открите главе, док је пролазила поворка. Када су се показали у поворци руски војни аташеји, поздравило их је опћинство неколико пута, кличући: „Живјела Русија!“ У 3 сата послије подне стигао је спровод на колодвор. Сандук је смјештен у вагон, а на вечер кренуо је влак у Лисабон. Истим је влаком отпутовала и царска породица.

Многи јевропски Дворови наредили су короту за овим узор-Царем; руски Двор четири недеље.

## ТЕЛЕГРАМИ „Г. П. П. П. П.“

ПЕТРОГРАД, 8 децембра. — Одређено је 10 милиона за јавне грађевине, да се поможе пострадалијема од перодице. Генерал Аненков управљаће рађама.

РИМ, 8 децембра. — Парламенат је гласовао повјерење влади у политици финансијалној са 248 против 124 гласа.

ЦАРИГРАД, 8 децембра. — Говори се поуздано да је Камбон предао Порти ноту односно прогнања Шадурина. Увјерава се пак, да Порта сматра ствар унутрашњом Бугарске, и да не спада под јурисдикцију Порте.

ПARIЗ, 9 децембра. — Нашле су се четири бомбе под вратима полицијског комесаријата Клини. Фитиљи су били запањени али нијесу даље горјели.

БУДАПЕШТ, 10 децембра. — Парламенат је примио трговински уговор са Њемачком.

АТИНА, 11 децембра. — На интерпелацију поднешену у народном представништву односно наредбе бугарске владе, да се и по грчкијем школама у Бугарској увеле бугарски језик као научни, Делићорџис је изјавио, да ће учинити сходне кораке у Софији.

ПЕТРОГРАД, 11 децембра. — Журнал Петербург говори, да је влада бугарска имала да се претходно разумје са агентом францускијем односно Шадуринове афере. То изостављање јесте флагрантна повријета капитулација.

БЕЧ, 12 децембра. — Заступник граф Клибург наименован је министром без ливнице.

БИОГРАД, 12 децембра. — Минтрополит Михајил болује од инфлуенце. Услед дифтерије основне и средње школе опет су затворене. Руски Цар удјелио је Регентима Протићу и Беллимарковићу бијелог оца првог степена.

СТОКОЛМ, 13 децембра. — Краљ тешко болује од инфлуенце.

ПЕТРОГРАД, 13 децембра. — Гувернер из Саратова генерал Коситсо наименован је заповједником четвртог војеног кора у Минску.

ПЕТРОГРАД, 14 децембра. — П. С. Нелидов кренуо је пут Цариграда.

+

Сродницима, пријатељима и знаницима јављам, да ћу сјутра у већу 15 децембра на 10 часова пред подне у овдашњој „влашкој цркви“ чинити помен за покој душе мојој жени

ЊЕНОСАВИ

рођ. Бабић,

која је 23-ег пр. мј. умрла у Биограду послије кратког боловања.

Цетиње, 14 децембра 1891.

Павле Поповић, професор.